

Број: 01-614-2/11
Датум: 31.10.2011. године

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е
уз акте којима се уређује подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

Правни основ

Правни основ за израду аката којима се уређује подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији чине:

- Закон о енергетици ("Службени гласник Републике Српске", број 49/09),
- Закон о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 8/08, 34/09, 92/09 и 1/11),
- Уредба о производњи и потрошњи енергије из обновљивих извора и когенерације ("Службени гласник Републике Српске", број 28/11 и 39/11),

Одредбом члана 28. став 1. Закона о енергетици ("Службени гласник Републике Српске", број 49/09), као и члана 36. став 2. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 8/08, 34/09, 92/09 и 1/11), прописана је надлежност Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) да уз сагласност Владе Републике Српске прописује систем подстицања производње електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије и когенерације, начин обезбјеђења и коришћење подстицајних средстава. Регулаторна комисија је заједно са Министарством за индустрију, енергетику и рударство активно учествовала на обезбјеђењу подлога за израду индикативних циљева, а које се односе на израду прегледа постојећег стања, потенцијала, као и могућих сценарија за промовисање употребе обновљивих извора енергије у Републици Српској. Усвајањем Уредбе о производњи и потрошњи електричне енергије из обновљивих извора и когенерације (у даљем тексту: Уредба) у марту ове године, од стране Владе Републике Српске, створен је правни оквир за коначно дефинисање и самог система подстицања производње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације, односно за израду подзаконских аката за које је надлежна Регулаторна комисија.

На основу наведених прописа Регулаторна комисија је на 33. редовној сједници одржаној 25.10.2011. године донијела:

- Правилник о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији,
- Одлуку о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији,

- Одлуку о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији.

Обавезе из Уговора о успостављању Енергетске заједнице

Босна и Херцеговина, односно Република Српске је, потписивањем Уговора о успостављању Енергетске заједнице, прихватила и обавезу да у своје законодавство угради и одредбе директива Европске уније 2001/77/ЕК (промовисање електричне енергије произведене из обновљивих извора) и 2004/08/ЕК (промовисање електричне енергије произведене у ефикасној когенерацији). Такође, Министарски савјет Енергетске заједнице је додатно, у септембру 2010. године, упутио препоруку свим земљама потписницама да у домаћем законодавству слиједи и циљеве нове директиве о обновљивим изворима енергије 2009/28/ЕК, објављене у Службеном гласнику Европске уније у јуну 2009. године. Поменута директива успоставља заједнички правни оквир и на јединствен начин уређује подстицање употребе електричне енергије произведене коришћењем обновљивих извора на унутрашњем тржишту и подстицање коришћења биогорива или других обновљивих горива у транспорту. У Републици Српској, Закон о енергетици уредио је област обновљивих извора енергије и прописао надлежност Регулаторне комисије у вези са обновљивим изворима.

Регулаторна комисије је приликом доношења аката којима се уређује производња електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације водила рачуна о усаглашености ових аката са законским прописима уз уважавање легислативе Европске уније.

Циљ доношења

Циљ доношења Правилника о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације је да се прописаним системом подстицања обезбиједи повећање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, односно остваривање индикативних циљева учешћа потрошње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације у бруто финалној потрошњи електричне енергије у Републици Српској прописаних Уредбом.

Поступак доношења

С обзиром на овлашћења утврђена законом Регулаторна комисија је, приступила изради Правилника о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације, Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији и Одлуке о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији. Регулаторна комисија је на 22. редовној сједници одржаној 25.02. и 10.03.2011. године утврдила нацрт ових аката, а на 24. редовној сједници одржаној 01.04.2011. године донијела је закључак да се у поступку јавног разматрања нацрта ових аката одржи пет општих расправа и то:

- 27.04.2011. године у Палама,
- 28.04.2011. године у Бијељини,
- 03.05.2011. године у Требињу,

- 11.05.2011. године у Добоју и
- 12.05.2011. године у Бањој Луци.

Истовремено, на интернет страници Регулаторне комисије и дневним новинама објављено је обавјештење за јавност са термином одржавања општих расправа и роком за достављање коментара јавности и заинтересованих лица на нацрте ових аката.

Опште расправе су одржане у заказано вријеме и на овим расправама су присуствовали представници МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а.д. Требиње, представници електродистрибутивних предузећа у Републици Српској, представници невладиног сектора, представници потенцијалних инвеститора, као и друга заинтересована лица, која су изложила своје коментаре и сугестија на нацрт ових аката. Након одржаних општих расправа водитељ поступка је сачинио извјештај, као и сажетак коментара са приједлогом измјена наведених аката.

На 33. редовној сједници одржаној 25.10.2011. године Регулаторна комисија је размотрила приједлог правилника, приједлог одлука, достављене коментаре и извјештај водитеља поступка са ставом по наведеним коментарима, те је донијела наведене акте.

Предмет регулација - Правилник о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

Правилник о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији (у даљем тексту: Правилник) се састоји из шест дијелова и то:

- Опште одредбе,
- Систем подстицања,
- Оперативно спровођење система подстицања,
- Методологија обрачуна гарантоване откупне цијене и премије,
- Накнада за обновљиве изворе,
- Прелазне и завршне одредбе.

Дио први Правилника прописује опште одредбе. Чланови 1. до 3. прописују предмет, примјену и циљ доношења Правилника, док је у члану 4. дато значење карактеристичних термина и израза у вези са подстицањем производње електричне енергије произведене из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији.

Дио други Правилника прописује основне елементе система подстицања.

Прва глава овог дијела - чланови 5. и 6, у складу са Уредбом, уопштено прописују врсте подстицаја и квалификованост за остваривање права на подстицај, тј. производна постројења која у зависности од врсте извора и технологије, те инсталисане снаге могу остварити право на подстицај. У наставку Правилника се детаљно разрађују врсте подстицаја и услови и критеријуми за остварење тих права.

Друга глава овог дијела прописује погодности приликом прикључења на мрежу и предност у приступу мрежи.

Члан 7. прописује начин на који се, уз испуњење претходно прописаних критеријума у члану 6, може стећи право на погодности приликом прикључења на преносну, односно дистрибутивну мрежу.

Члан 8. детаљније прописује погодности приликом прикључења на дистрибутивну мрежу и обавезе оператора дистрибутивног система према произвођачима/инвеститорима који ће користити обновљиве изворе или ефикасну когенерацију и који желе да своје постројење прикључе на електродистрибутивну мрежу.

Члан 9. прописује право произвођачима електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације, који остваре право на обавезан откуп по гарантованој откупној цијени или обавезан откуп за стара постројења у експлоатацији, на предност у приступу мрежи, при чему се ови произвођачи обавезују да свакодневно достављају планове своје производње (возне редове) Оператору система подстицања (ОСП), који је одговоран за њихово балансирање (поравнање одступања остварене производње у односу на пријављени возни ред).

Трећа глава овог дијела детаљније прописује право на обавезан откуп, гарантовану откупну цијену и премију.

Чланови 10. и 11. прописују које критеријуме и услове треба да задовољи производно постројење да би стекло права на обавезан откуп по гарантованој откупној цијени, односно право на премију за производњу електричне енергије за властите потребе или продају на тржишту.

Члан 12. прописује могућност да у случају када, због ограничених количина снаге и енергије за подстицање прописаних Уредбом, произвођач не може у цјелости остварити право на подстицај обавезног откупа по гарантованој откупној цијени или право на премију, може користити то право за онај дио своје производње који не премашује количине енергије за подстицање прописане Уредбом.

Чланови 13, 14. и 15. прописују под којим условима и на који начин произвођачи електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији могу остварити друге облике права на обавезан откуп, осим права на обавезан откуп по гарантованој откупној цијени, без потребе испуњења услова да се његовом производњом неће премашити количине планиране за подстицање. Наиме, овим члановима се прописују право на обавезан откуп за стара постројења у експлоатацији (постројења која због своје старости не могу остварити право на обавезан откуп по гарантованој откупној цијени), право на примопредају електричне енергије по принципу нето мјерења за мала производна постројења чија инсталисана снага не прелази 44 kW и право на обавезан откуп у пробном раду.

Члан 16. прописује основ за обрачун електричне енергије произведене у постројењима за која се остварује право на обавезан откуп или право на премију, те обавезу оператора система да верификује и читава мјерне уређаје на основу којих се врше ти обрачуни.

Чланови 17, 18, 19, 20. и 21. прописују процедуру за стицање и остваривање права на подстицај за изграђена производна постројења. Овим члановима прописују се захтјев за стицање права на подстицај, одлучивање Регулаторне комисије о додјели права на подстицај, рјешење Регулаторне комисије о праву на подстицај, трајање права на подстицај и уговарање ради остваривања права на подстицај. Ови чланови, поред осталог, прописују врсте захтјева, обрасце захтјева, начин подношења захтјева, поступање и начин одлучивања Регулаторне комисије о захтјеву, садржај рјешења о праву на подстицај, те начин уговарања са Оператором система подстицања (ОСП).

Члан 22. прописује које критеријуме и услове треба да задовољи произвођач прије почетка изградње производног објекта, а након што је прибавио дозволу за грађење (грађевинску дозволу), да би остварио прелиминарно право на подстицај које му обезбјеђује да, након што у прописаном року почне са радом, оствари право на подстицај обавезног откупа по гарантованој откупној цијени или право на премију.

Чланови 23, 24. и 25. прописују процедуру за стицање прелиминарног права на подстицај. Овим члановима прописују се захтјев за стицање прелиминарног права на подстицај, одлучивање Регулаторне комисије о додјели прелиминарног права на подстицај, рјешење Регулаторне комисије о прелиминарном праву на подстицај, трајање прелиминарног права на подстицај, права произвођача који у прописаном року почне са радом, те посљедица за произвођача који у прописаном року не почне са радом.

Члан 26. прописује да се цијене за обавезан откуп по гарантованој откупној цијени, обавезан откуп за стара постројења у експлоатацији и висине премија утврђују посебном одлуком Регулаторне комисије уз сагласност Владе Републике Српске, а на основу методологије која је прописана овим правилником.

Члан 27. прописује у којим ситуацијама произвођач електричне енергије из обновљивих извора или ефикасне когенерације може изгубити право на подстицај, тј. разлоге за укидање рјешења о праву на подстицај.

Чланови 28. и 29. прописују да произведена електрична енергија из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији која је подстицана улази у квоту за испуњење индикативних циљева у Републици Српској и да произвођачи чија се постројења подстичу немају право на коришћење сертификата (гаранције) о поријеклу.

Дио трећи прописује одредбе којима се уређује оперативно спровођење система подстицања.

Чланови 30. и 31. прописују да административно-финансијске и друге оперативне послове система подстицања обавља Оператор система подстицања како је прописано и Уредбом и детаљно уређују улогу и обавезе Оператора система подстицања.

Члан 32. прописује обавезу Оператора система подстицања да донесе правила рада о систему подстицања којима ће се детаљно уредити сва битна питања у вези са његовим активностима, као и садржај тих правила.

Члан 33. и 34. прописују обавезе Оператора система подстицања у вези са уговором о подстицању и издавањем потврде о капацитету и потврде о енергији које служе за праћење испуњености циљева за подстицање, тј. за праћење инсталисаних капацитета, односно производње електричне енергије која се већ подстиче и слободних капацитета, односно производње електричне енергије која се у складу са Уредбом може подстицати.

Чланови 35. до 40. ближе одређују обавезе Оператора система подстицања, оператора система и снабдјевача крајњих купаца у Републици Српској у погледу планирања производње електричне енергије, нормализације плана производње, планираног процентуалног учешћа електричне енергије из обавезног откупа у потрошњи купаца у Републици Српској, доставе података о производњи и потрошњи потребних за обрачун, начина обрачуна и

фактурисања, купопродаје електричне енергије у систему обавезног откупа и инструмената обезбјеђења плаћања у систему обавезног откупа.

Дио четврти прописује методологију обрачуна гарантоване откупне цијене и премије за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији.

Члан 41. прописује за које врсте производних постројења и за које инсталисане снаге тих постројења Регулаторна комисија утврђује гарантовану откупну цијену и/или премију.

Чланови 42, 43, 44, 45. и 46. прописују методолошки приступ, техничке и економске параметре на којима се заснива израчунавање гарантованих откупних цијена и премија, те начин утврђивања гарантоване откупне цијене, референтне цијене и премије.

Члан 47. прописују обавезу Регулаторне комисије да преиспитује гарантоване откупне цијене и премије у зависности од техничко-технолошког напретка технологија производње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације.

Члан 48. прописује да се у случају промијене цијене гаса на тржишту преиспитује и по потреби коригује гарантована откупна цијена за електричну енергију произведену у ефикасним когенеративним постројењима која као гориво користе природни гас.

Члан 49. прописује начин утврђивања цијене за обавезан откуп за стара производна постројења у експлоатацији, тј. за постројења у експлоатацији која су почела са радом прије више од 15 година и која немају право на обавезан откуп по гарантованој откупној цијени.

Чланови 50. и 51. прописују начин умањења гарантоване откупне цијене произвођачу који је приликом инвестирања примио неки од видова државне помоћи, односно произвођачу у хидроелектранама и вјетроелектранама који је у постројење за које тражи подстицај уградио већ коришћену опрему, те да произвођачи који су уградили половну опрему старију од 10 година немају право на подстицај

Члан 52. прописује под којим условима произвођач који је извршио улагање у реконструкцију постројења може остварити право на подстицај и начин утврђивања тог подстицаја.

Члан 53. прописује начин на који Регулаторна комисија утврђује и објављује висину гарантоване откупне цијене и премије уз обавезу прибављања сагласности Владе Републике Српске, те обавезу оператора дистрибутивног система, Оператора система подстицања и снабдјевача крајњих купаца у Републици Српској да објаве гарантоване откупне цијене и премије.

Дио пети - чланови 54, 55. и 56. прописују начин обрачунавања, наплате, прикупљања и коришћења накнаде за обновљиве извор и ефикасну когенерацију, начин утврђивања потребног износа накнаде за обновљиве изворе и ефикасну когенерацију, тј. јединичног износа накнаде израженог у [KM/kWh] који плаћају сви крајњи купци електричне енергије у Републици Српској у зависности од потрошње активне електричне енергије, те обавезу периодичног поравнавања износа накнаде у зависности од висине средстава потребних за функционисање система подстицања.

Дио шести - чланови 57. до 60. прописују прелазне и завршне одредбе, тј. коначност одлука Регулаторне комисије, правну заштиту, тумачење Правилника и ступање на снагу и почетак примјене.

Предмет Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

Овом одлуком утврђују се гарантоване откупне цијене и премије за електричну енергију произведену у постројењу које користе обновљиве изворе или у ефикасним когенеративним постројењима у складу са Правилником.

Образложење ове одлуке дато је у самој одлуци.

Предмет Одлуке о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

Овом одлуком утврђује се висина накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији у складу са одредбама Правилника и Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији.

Образложење ове одлуке дато је у самој одлуци.

Ступање на снагу и почетак примјене

Одредбом члана 28. став 1. Закона о енергетици између осталог је прописано да на акте Регулаторне комисије, којима се уређује област производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, сагласност даје Влада Републике Српске, а одредбом члана 20. став 3. истог закона прописано је да се сва правила, прописи и други акти из регулаторне надлежности које доноси Регулаторна комисија, објављују у Службеном гласнику Републике Српске.

Одредбом члана 60. Правилника, тачком VIII Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији и тачком VII Одлуке о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији прописано је да ови акти ступају на снагу осмог дана од дана њиховог објављивања у Службеном гласнику Републике Српске, а да ће се примјењивати почев од 01. јануара 2012. године.

Предсједник
Миленко Чокорило